

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України” (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії)

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Аналіз ситуації, що склалася на ринку енергоресурсів України, свідчить про недостатність власних ресурсів для задоволення соціально-економічних потреб країни у повному обсязі.

Поряд із цим ефективність використання енергоресурсів залишається низькою. Причиною високої енергоємності є надмірне споживання в галузях економіки енергетичних ресурсів на виробництво одиниці продукції, що обумовлює відповідне зростання імпорту вуглеводнів в Україну.

Перехід на альтернативні технології в енергетиці дозволить зберегти паливні ресурси України.

27 вересня 2001 року Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу прийняли Директиву № 2001/77/ЄС про створення сприятливих умов продажу електроенергії, виробленої з відновлюваних енергоресурсів, на внутрішньому ринку електричної енергії. Заплановано, що до 2010 року 12% від валового національного енергоспоживання в Співтоваристві, буде вироблено з відновлюваних енергоресурсів загального енергоспоживання.

Збільшення споживання електричної енергії, виробленої з відновлюваних енергоресурсів, становить важливу частину пакета заходів, потрібних для дотримання Кіотського Протоколу до Рамкової Конвенції ООН про кліматичні зміни.

На виконання Указу Президента України “Про невідкладні заходи щодо забезпечення України енергоносіями та їх раціонального використання в Україні” розроблено та схвалено Програму державної підтримки розвитку нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії та малої гідро- і теплоенергетики (Програму НВДЕ), якою було окреслено напрямки збільшення обсягів залучення до паливно-енергетичної бази України нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії та характерних для кожного регіону альтернативних видів палива. Крім того, метою Програми є також створення та забезпечення необхідних умов для розробки і впровадження ефективних технологій та устаткування.

Стратегічним завданням Програми НВДЕ є досягнення до 2010 року економії традиційних паливно-енергетичних ресурсів за рахунок використання нетрадиційних джерел енергії та альтернативних видів палива в обсязі 8-10% загального споживання енергоресурсів в Україні.

Україна володіє значним потенціалом НВДЕ, доцільно-економічний базис якого приблизно дорівнює 100 млн. тон умовного палива, однак

частка використання його у енергетичному балансі до цього часу є все ще незадовільною.

Кожна тисяча кіловат-годин електроенергії, яка вироблена з вторинних ресурсів, запобігає, в середньому, викидам в атмосферу 4,2 кг твердих частинок, 5,65 кг оксидів сірки, 1,76 оксидів азоту, а кожна вироблена гікалорія теплоти - 0.2 кг твердих часток, понад 3 кг оксидів сірки та близько 1 кг викидів оксидів азоту.

Від впровадження енергозберігаючих технологій, використання альтернативних джерел: вітру, сонячного випромінювання, морів, річок, біомаси та вторинних енергетичних ресурсів - залежить, не лише покращення екологічної ситуації, зменшення енергоємності виробництва та підвищення конкурентоздатності вітчизняних товарів, але й економічна незалежність нашої держави,

2. Цілі та завдання прийняття акта

З метою забезпечення раціонального використання та економії енергоресурсів в Україні, зменшення забруднення навколишнього природного середовища внаслідок застосування поновлюваних джерел енергії законопроектом, з урахуванням міжнародного досвіду, чинного законодавства України, а також Заходів з використання альтернативних джерел енергії, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.02.2009 р. №102-р, пропонується запровадити умови для стимулювання розвитку виробництва та використання поновлювальних джерел енергії.

Завданням законопроекту є стимулювання виробництва та впровадження енергозберігаючих технологій та використання альтернативних джерел енергії, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника за рахунок зменшення енергоємності виробництва, покращення платіжного балансу країни за рахунок скорочення споживання імпортованих енергоресурсів.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акту

Проектом Закону України "Про внесення змін до деяких законів України" (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергій та видів палива) передбачається внесення змін до Земельного кодексу України та Законів України "Про електроенергетику", "Про плату за землю", "Про оренду землі" та "Про оподаткування прибутку підприємств".

Запропонованими змінами передбачено:

- доповнення Земельного кодексу нормами, згідно з якими не підлягають продажу на конкурентних засадах (земельних торгах) земельні ділянки державної чи комунальної власності або права на них у разі

будівництва та обслуговування об'єктів альтернативної енергетики, а ціна земельної ділянки, що продається для будівництва та обслуговування транспортної інфраструктури (в т.ч. об'єктів альтернативної енергетики), визначається з використанням методу капіталізації такої земельної ділянки;

- уточнення, що державна політика в електроенергетиці базується не лише на сприянні розвитку вітроенергетики, але всіх видів альтернативної енергетики;

- встановлення для центрального органу виконавчої влади, який здійснює державне управління в електроенергетиці обов'язку щороку, не пізніше 31 березня, надавати Верховній Раді України звіт про стан альтернативної енергетики та ефективність заходів стимулювання її розвитку;

- обов'язок Національної комісії регулювання електроенергетики України формувати та вести реєстр об'єктів електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії;

- обов'язок Національної комісії регулювання електроенергетики України під час затвердження інвестиційних програм власників електричних мереж повністю враховувати витрати на підключення до електричних мереж об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії та оприлюднювати інформацію щодо витрат на підключення до електричних мереж об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел;

- встановлення на рівні Закону порядку формування "зеленого" тарифу для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з використанням енергії вітру, сонячної енергії, електроенергію, вироблену малими гідроелектростанціями та вироблену з біомаси ;

- встановлення фіксованої роздрібної ціни електроенергії, спожитої суб'єктами господарювання для виробництва зазначеного енергогенеруючого обладнання або матеріалів, сировини та комплектуючих для енергогенеруючого обладнання.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти:

- Земельний кодекс України;
- Закон України "Про електроенергетику";

Внесений законопроект відповідає Конституції України та не суперечить нормам чинних міжнародних договорів України.

Реалізація положень даного законопроекту не потребує змін до інших законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребуватиме додаткових витрат за рахунок державного бюджету та не призведе до зменшення його доходної частини.

Положення закону ґрунтуються на світовому досвіді країн-лідерів у галузі альтернативної енергетики. Законом передбачається встановлення фіксованої величини «зеленого тарифу» терміном на 20 років з дати прийняття закону для електроенергії, виробленої з енергії сонця, енергії вітру, біомаси та виробленої на малих гідроелектростанціях.

Фіксація «зеленого тарифу» на тривалий термін дозволить залучити значні інвестиції в галузь і надасть гарантії потенційним інвесторам в окупності їх засобів протягом терміну дії тарифу.

З іншого боку проектом закону передбачено перегляд розміру «зеленого тарифу» в бік зменшення кожних 5-ть років для нововведених потужностей або значно модернізованих. Основною мотивацією пропонованого перегляду є висока швидкість розвитку технологій в галузі альтернативної енергетики і необхідність регулювання пільгового тарифу зі збільшенням коефіцієнта корисної дії обладнання, що виробляє електроенергію з альтернативних джерел.

Основним орієнтиром в області формування структури тарифів є тарифна модель Німеччини. Механізм фіксації «зеленого» тарифу в Німеччині був ініційований в 1998 році. Верхнє граничне значення «зеленого» тарифу становило 0,58 Євро / кВт*год.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття запропонованого законопроекту буде сприяти ефективному використанню енергоресурсів, модернізації виробничих потужностей, зниженню енергоємності виробництва, що позитивно вплине на фінансовий стан підприємств та збільшить конкурентоздатність виробленої продукції, поліпшенню екологічної ситуації та зниженню енергозалежності України.